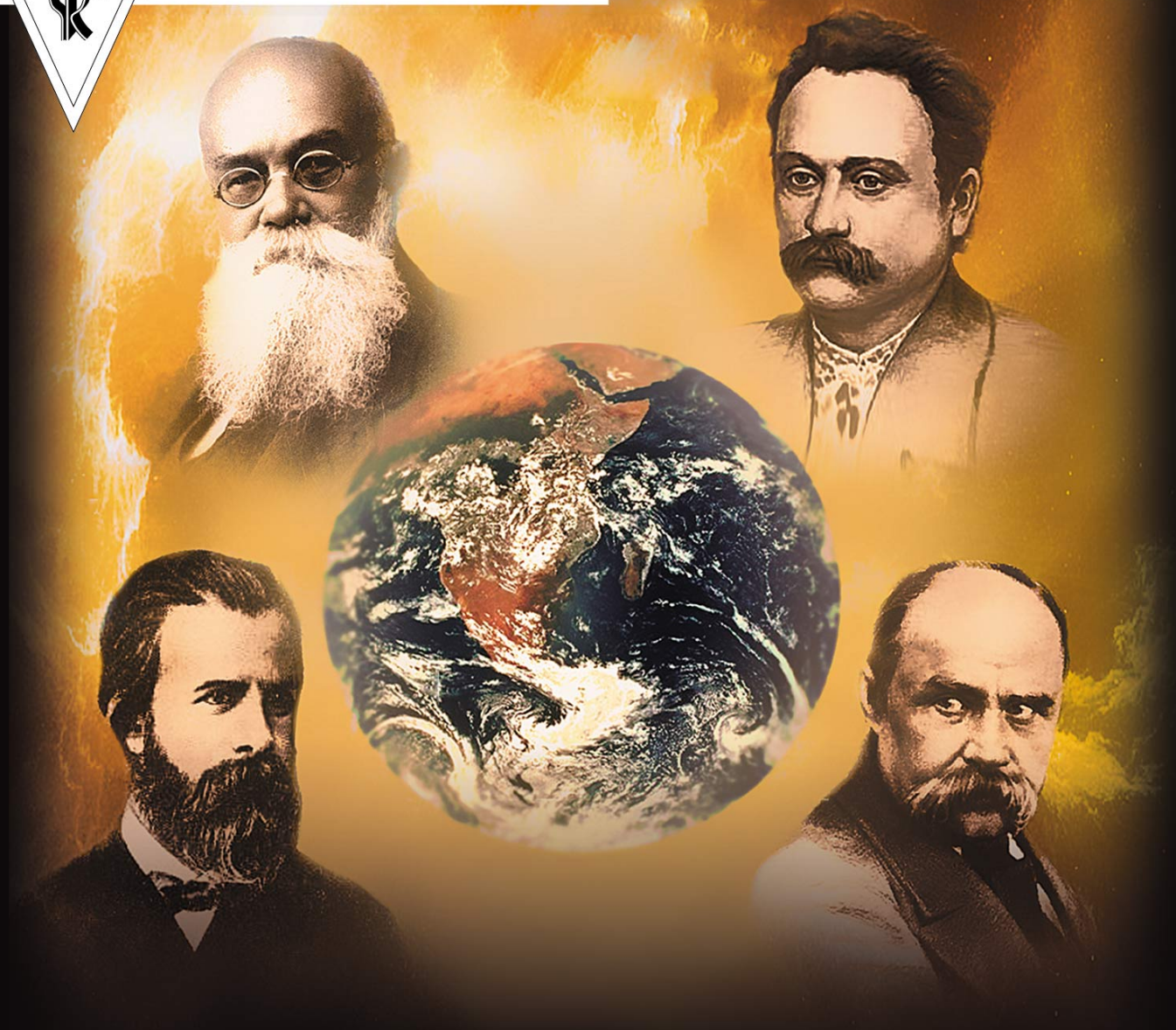

П. М. Лісовський
Ю. П. Лісовська

Персонологія

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

**П. М. Лісовський
Ю. П. Лісовська**

**ПЕРСОНОЛОГІЯ:
специфіка, структура, механізм**

Навчальний посібник

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2015

Рецензенти: *А. О. Ярошенко*, д-р філос. наук, проф.
Т. М. Рудницька, д-р соціол. наук, проф.
В. І. Курило, д-р юрид. наук, проф.

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 28.05.14)*

Лісовський П. М., Лісовська Ю. П.

Персонологія : специфіка, структура, механізм : навч. посіб. / П. М. Лісовський, Ю. П. Лісовська. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2015. – 356 с. : іл. – Бібліогр. у кінці розд. та с. 351–355.

ISBN 978-617-02-0187-4

У навчальному посібнику розглянуто актуальні питання персонології в сучасному інформаційному світі. Посібник на міждисциплінарному рівні забезпечує теоретико-методологічні та практичні засади формування персонології. Це, зокрема, дасть можливість оволодіти фундаментальними основами важливих знань, уміннями та навичками з підготовки та проведення конкретних соціологічних досліджень у практичній діяльності.

Для студентів, викладачів та науковців усіх спеціальностей, зокрема, “соціальна філософія та філософія історії”, “соціологія”, “соціальна робота”, “інформаційна безпека”.

© П. М. Лісовський, Ю. П. Лісовська, 2015

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2015

© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2015

ISBN 978-617-02-0187-4

ЗМІСТ

Передмова	7
Розділ І. СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРСОНОЛОГІЇ	9
Тема 1. Персонологія як науковий об'єкт.	
Структура та функції персонології.....	9
1. Персонологія як наука про людину в суспільстві	9
2. Місце персонології в системі соціальних наук	11
3. Структура та основні функції персонології.....	14
Тема 2. Соціалізація людини: особистість та суспільство	17
1. Співвідношення рівнів етноісторичних та соціальних спільнот/спільностей.....	17
2. Конструктивна модель соціалізації	21
3. Особистість як предмет аналізу (потреби, інтереси, цінності).....	23
Тема 3. Духовний капітал людини як предмет вивчення в персонології	26
1. Основні передумови суспільного життя: природні, економічні, духовні.....	26
2. Сучасні моделі соціалізації людини	44
Тема 4. Суспільні зв'язки в міжперсональних відносинах	59
1. Різновиди суспільного зв'язку	59
2. Соціальні інститути та організації	61
3. Система механізму соціального впливу на людину.....	63
Тема 5. Суспільні спільності в персонології.....	75
1. Загальні положення та поняття	75
2. Суспільна група та її характеристика	76
3. Сім'я як спільність.....	77

4. Територіальні спільності	79
5. Етнічні спільності	79
Тема 6. Духовна мобільність в персонології.....	82
1. Сутність духовної мобільності людини в суспільстві.....	82
2. Превентивність шляхетної конституції особистості та українства.....	92
3. Соціальний рух мудрості людини в суспільстві	105
4. Гуманізм як волюнтаристська природа мудрості українства.....	117
Розділ II. СОЦІОІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ПЕРСОНОЛОГІЇ	130
Тема 1. Етапи формування соціально-філософських знань в персонології.....	130
1. Розвиток філософських знань у Стародавньому світі. Погляди на людину та суспільство.....	130
2. Соціально-філософські знання епохи Середньовіччя (теорії А. Блаженного, Ф. Аквінського, Т. Мора, Т. Кампанелли)	134
3. Спроби формування соціально-філософських знань (кінець Середньовіччя – початок буржуазної епохи) – Н. Макіавеллі, Ж. Боден, Г. Гроцій, Т. Дж. Гоббс, Дж. Локк, Ш. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, Дж. Віко, М. Кондорсе, Й. Гердер, Г. Гегель	136
Тема 2. Класична персонологія XIX ст.....	145
1. Особливості історичного розвитку персонології як науки. Фундаменталізм О. Конта.....	145
2. Соціоантропологічна школа в персонології: вчення Г. Спенсера, науковий дарвінізм	148
3. Соціально-психологічний вектор у персонології	150
4. Німецька персонологічна філософія: вчення марксизму та формальної філософії	154
5. Соціологічна спадщина в персонологічних ідеях М. Вебера	157
6. Концепція соціологізму в теорії Е. Дюркгейма...	159
7. Емпіричні дослідження XIX ст.	160

Тема 3. Персонологія в Росії (XIX – початок XX ст.)	163
Становлення та особливості російської персонології	163
Тема 4. Духовний капітал мудрості українців до XX ст.	166
1. Розвиток соціально-філософських знань в Україні (до кінця XIX ст.)	166
2. Розвиток соціально-філософських знань в Україні (кінець XIX – початок XX ст.)	168
Розділ III. СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА ПЕРСОНОЛОГІЇ	171
Тема 1. Теоретико-методологічні дослідження персонології	171
1. Вибірковий метод математичної статистики	171
2. Гносеологічно-епістемологічний концепт знання в царині персонології	182
3. Знання як духовна сила мудрості в персонології	192
Тема 2. Багатовимірність персонології як соціальний пріоритет у суспільстві	202
1. Парадигмальна система ціннісних орієнтирів у форматі духовного капіталу як запорука персонального самозбереження	202
2. Мовна свідомість як соціальний ресурс у персонології	213
3. Ідейний пріоритет у духовному арсеналі персонології	227
Розділ IV. ПЕРСОНОЛОГІЯ: ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ У СУЧАСНУ ДОБУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	237
Тема 1. Реклама як інструмент інформаційного права та інтелектуальної власності	237
1. Історія виникнення та специфіка розвитку реклами в світовому просторі	237
2. Структурні компоненти реклами	258

3. Правове регулювання рекламної діяльності в Україні	269
4. Захист правових інтересів у сфері реклами	272
5. Законодавча практика в рекламній діяльності....	278
Тема 2. Безпекотворення: життєві наміри та настанови у сучасну добу глобалізації	299
1. Глобалізм та усвідомлення екологічного мислення в персонології	299
2. Глобальна фінансово-економічна криза: деструктив та конструктив духу часу	310
3. Соціально-правова безпека життєздатності людини та суспільства як духовно-ціннісний спосіб у персонології	332
4. Інформаційне право в забезпеченні персоналу	342
Список літератури	351

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах інформаційного світу, коли відбувається динаміка суспільних відносин, постає нагальне питання про роль людини в суспільстві. За цих умов для досягнення дисципліни міжгалузевого профілю необхідне глибоке її розуміння, осмислення, світоглядне сприйняття, якою і є персонологія. При цьому важливо не тільки знати, а й розмірковувати, сприймати та оцінювати різні думки. Для цього людина в суспільстві повинна віднаходити сенс у різних життєвих ситуаціях, процесах, явищах та глибоко їх переосмислювати.

Персонологія сьогодні посідає гідне місце серед інших соціально-філософських дисциплін, оскільки відбувається активний процес її розвитку як самостійної наукової дисципліни. У різних українських навчальних закладах відкриваються нові факультети і відділення соціологічного профілю, тому інтерес до персонології має виявляти і середня школа, що потребує спеціальної навчальної літератури. І хоч останнім часом видано низку підручників, посібників, лекційних курсів з різних напрямів соціально-філософської думки, відчувається нагальна потреба у відповідній літературі, у створенні офіційного підручника або хоча б загальноновизнаного навчального посібника.

Крім того, пропонований посібник містить потужний масив соціально-філософських знань, дослідницьких методик, за допомогою яких особистість усвідомлює особливий аспект суспільства – соціальну реальність життя та безпекотворення особистості, держави та суспільства.

Вивчення персонології, на нашу думку, допоможе сформувати у майбутніх спеціалістів екологічне мислення та духовну культуру, відтворити гносеологічний алгоритм з'ясування природи соціальних процесів та явищ.

Освоєння курсу персонології дасть змогу оволодіти фундаментальними основами важливих знань, уміннями та навичками з підготовки та проведення конкретних соціологічних досліджень у практичній діяльності, оскільки більшість таких досліджень ґрунтуються на соціально-філософських методах як ефективної конструктивної моделі наукового пошуку.

В основу цього посібника покладено багаторічний курс лекцій із соціальної філософії та соціології. Автор прагнув приділити особливу увагу специфіці та розробці методологічних питань в персонології, висвітленню історії розвитку соціально-філософської думки, характеристиці основних теоретичних та прикладних напрямів персонології. При цьому комплексно подано матеріал у досить стислій і зручній для навчального процесу формі, оскільки докладнішу інформацію з того чи іншого питання можна дізнатися зі спеціальної літератури.

Пропонований навчальний посібник буде корисний для студентів, викладачів та науковців усіх спеціальностей. Для студентів спеціальностей “соціальна філософія та філософія історії”, “соціологія” та “соціальна робота” він стане комплексним зібранням у системі соціально-філософських знань.

РОЗДІЛ I

СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРСОНОЛОГІЇ

Тема 1. Персонологія як науковий об'єкт. Структура та функції персонології

1. Персонологія як наука про людину в суспільстві

У сучасну добу інформаційного світу, коли швидкими темпами відбуваються суспільні процеси взаємин між людьми, слід визначити основні функції персонології, чітко та прозоро з'ясувати її специфічні особливості, структурні компоненти на основі соціально-філософських знань.

Персонологія – це наука, яка вивчає такий найвищий ціннісний об'єкт, як Людина, її поведінку, відносини в суспільстві. Це та наука, що формує та утверджує всебічний погляд людини на громадянське суспільство як діалектично взаємопов'язану цілісність, яка постійно перебуває у стані соціального розвитку. Саме ця наука повністю з'ясовує рольове значення та функції людини як творця в суспільстві. З огляду на це, постає питання: що таке суспільство, яким воно має бути, чому постійно змінюється, ускладнюється, набуває нових форм?

Для розуміння специфіки персонології соціально-філософські парадигми є інноваційним методологічним інструментом переосмислення людиною своїх відносин із суспільством. Людина починає свій шлях, стає людиною, вирізняючись із природи, перетворюючись з її частини (її гомогенного елемента) в персональне (особливе, індивідуальне, оригінальне тощо) стосовно природи і тому відмінне від неї, але таке нове ціле, яке існує разом з нею зі своїм унікальним – гетерогенним – способом існування. Цей якісно новий спосіб існування належав щойно народженій здатності людини – духовності, яка й була “вирізняючим” людину з природи суспільства чинником, трансцен-

дентним (“той, що виходить за межі”) стосовно природи суспільства і людського тіла, яке продовжувало залишатись частиною природи такого суспільства.

На нашу думку, трансцендентність людського духу щодо природи суспільства полягає в тому, що, на відміну від природного, дійсного (істинного, абсолютного), існування, воно є існуванням-екзистенцією. Таке існування здатне комунікувати з такими темпоральними (часовими) вимірами буття, як минуле і майбутнє, і можливими екстенсіоналами.

Персонологія охоплює “теорію” суспільства, що виступає як теорія і методологія всіх інших суспільних наук, які вивчають різноманітні аспекти життя та діяльності суспільства. Персонологія втілює так званий “соціальний аспект”, тобто закономірності, які досліджуються в тій чи іншій сфері суспільного життя, реалізуються через діяльність людей. Персонологію визначають як міждисциплінарну науку про людину та її систему безпеки в суспільстві, що охоплює суспільні групи, дії конкретних людей (осіб, індивідів), які мають свої цілі та інтереси. Тому і склалася ціла система досліджень, які проводяться на зрізі філософії, соціології, права та інших наук.

Персонологія має багато спільного з різними суспільними та іншими дисциплінами. З одного боку, вона відображає соціальну філософію та філософію історії вчень, а з другого – має багато спільного з математичною статистикою, економікою, психологією, правом.

Об’єктом персонології є свідомість людини в суспільстві, а *предметом* – закономірні зв’язки в міжособистісних відносинах, що ґрунтуються на даних або фактах реального світу.

Суспільство є настільки складним об’єктом, що одній науці його вивчити не під силу. Внутрішній світ людини вивчає психологія, поведінку людини в безпосередньому середовищі – соціальна психологія – стик соціології та психології. Проте в цих науках є, відповідно, спільне, оскільки вивчається діяльність людини в суспільстві та їх взаємодія.